

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 292/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Lalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 145/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje uloženie príkazu najvyššiemu súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, ako aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 12 000 eur a náhradu trov konania v sume 460,88 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti, príloh k nej priložených, vyžiadaného predmetného súdneho spisu, ako aj z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení žalobcu v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 80/2009, v rámci ktorého sa proti žalovanej – Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky domáhal zaplatenia sumy 318 973 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody, ktorá mu bola spôsobená nezákonným trestným stíhaním, výkonom väzby a trestu odňatia slobody.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 80/2009-106 z 10. februára 2010 zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľovi sumu 214 680 eur so 6 % ročným úrokom z omeškania od 11. mája 2009 do zaplatenia, konanie v časti o zaplatenie sumy 3 828 eur s príslušným úrokom z omeškania zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. Proti citovanému rozsudku podali odvolanie sťažovateľ i žalovaná.
4. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 12 Co 132/2010-127 z 20. júna 2010 (na písomnom vyhotovení rozhodnutia je zjavne nesprávny dátum „20. 06. 2009“) rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože rozsudok považoval za nedostatočne odôvodnený, najmä pokiaľ ide o sumu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a určenie obdobia, za ktoré bola priznaná náhrada straty na zárobku.
5. Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 80/2009-164 z 1. decembra 2010 zaviazal žalovanú povinnosťou zaplatiť sťažovateľovi sumu 314 680 eur so 6 % ročným úrokom z omeškania od 11. mája 2009 do zaplatenia, konanie v časti o zaplatenie sumy 3 828 eur s príslušným úrokom z omeškania zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. Aj proti tomuto rozsudku podali odvolanie sťažovateľ i žalovaná.
6. Krajský súd následne uznesením č. k. 15 Co 60/2011-185 z 20. decembra 2011 (ďalej len „uznesenie z 20. decembra 2011“) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil pre nedostatočné odôvodnenie a vec vrátil na ďalšie konanie.
7. Proti uzneseniu krajského súdu z 20. decembra 2011 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 46/2013-40 z 3. septembra 2013, v ktorom konštatoval, že uznesením krajského súdu z 20. decembra 2011 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.
8. Krajský súd následne uznesením č. k. 15 Co 645/2013-238 z 5. februára 2014 (ďalej len „uznesenie z 5. februára 2014“) rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 80/2009-164 z 1. decembra 2010 znova zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ podal aj proti uzneseniu krajského súdu z 5. februára 2014 sťažnosť ústavnému súdu, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 540/2014-16 z 9. septembra 2014 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.
9. Okresný súd (v poradí tretím) rozsudkom č. k. 16 C 80/2009-367 z 9. mája 2016 (ďalej len „rozsudok z 9. mája 2016“) zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľovi sumu 315 153 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 300 000 eur od 9. mája 2016 do zaplatenia a so 6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 15 153 eur od 11. mája 2009 do zaplatenia (výrok I) a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II). Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná.
10. Krajský súd uznesením č. k. 15 Co 320/2016-426 zo 4. júla 2018 (ďalej len „uznesenie zo 4. júla 2018“) rozsudok okresného súdu znova zrušil [podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Konštatoval, že ani v poradí tretí rozsudok okresného súdu nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia v zmysle § 220 ods. 2 CSP.

11. Nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 531/2018-33 zo 6. februára 2019 bolo na podklade vyslovenia porušenia práv sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu zo 4. júla 2018 citované rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

12. Po vrátení veci krajský súd opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 15 Co 80/2019 zo 7. augusta 2019 (ďalej len „rozsudok zo 7. augusta 2019“) tak, že časť rozsudku okresného súdu z 9. mája 2016 zmenil, pričom žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 15 000 eur s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok I). Výrokom II citovaného rozhodnutia odvolacieho súdu bolo zároveň rozhodnuté, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Citované rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 15. augusta 2019.

13. Dňa 8. októbra 2019 podala proti rozsudku krajského súdu zo 7. augusta 2019 dovolanie žalovaná, ktorá zároveň navrhla odklad vykonateľnosti citovaného rozhodnutia. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu zo 7. augusta 2019 dovolanie 10. októbra 2019.

14. Okresný súd následne 2. marca 2020 doručoval podania dovolaní protistranám na vyjadrenie. Sťažovateľ sa k dovolaniu žalovanej vyjadril podaním doručeným 11. marca 2020, ktoré bolo následne zasielané žalovanej 22. mája 2020.

15. Dňa 26. mája 2020 bol spis predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní. Spis bol následne najvyšším súdom 22. júla 2020 vrátený z dôvodu, že neboli splnené podmienky pre predloženie spisu dovolaciemu súdu z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za dovolanie sťažovateľom, ktorý na zaplatenie súdneho poplatku nebol okresným súdom vyzvaný.

16. Na podklade výzvy okresného súdu z 22. júla 2020 bol súdny poplatok za podané dovolanie sťažovateľom zaplatený 28. júla 2020.

17. Dňa 5. augusta 2020 bol spis opätovne predložený na rozhodnutie najvyššiemu súdu, ktorý uznesením č. k. 7 Cdo 145/2020 z 29. septembra 2020 odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu zo 7. augusta 2019.

II.

Argumentácia sťažovateľa

18. Sťažovateľ argumentuje, že už 12 rokov sa snaží domôcť nároku z titulu nezákonne vedeného trestného konania, avšak bezvýsledne. S odkazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zdôrazňuje, že veciam kompenzácie následkov nezákonne vedeného trestného konania, ktoré nie sú ukončené ani po takmer 12 rokoch, je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť (Jupiter SK, s. r. o., proti Slovenskej republike).

19. Sťažovateľ zdôrazňuje, že pokiaľ sú v hre osobný, rodinný, pracovný či spoločenský život a občianska česť a dobrá povesť človeka, existencia samotného konania je už len tým, že vnáša do života strany v spore značnú neistotu, veľkou psychickou záťažou, pričom táto sa znásobuje aj z dôvodu zbytočných priťahov.

20. Podľa sťažovateľa vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu a doterajšiu celkovú dĺžku konania došlo zo strany najvyššieho súdu k porušeniu práv zaručených ústavou a dohovorom, keďže od 25. mája 2020 najvyšší súd nedokázal vo veci meritórne rozhodnúť,

hoci ide o vec štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti, pričom ide o vec vyžadujúcu si osobitnú starostlivosť.

21. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd nemusí vykonávať vo veci žiadne procesné úkony, pričom nebol ani dôvod na odklad vykonateľnosti meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sťažovateľovi priznal mizivú časť z uplatnenej sumy.

22. S prihliadnutím na zvlášť ťaživý dopad napadnutého konania na súkromný a verejný život sťažovateľa, jeho stav úzkosti, neistoty a beznádeje je podľa sťažovateľa dôvodné priznať mu finančné zadosťučinenie v sume po 1 000 eur za každý rok konania. Uvedená suma je podľa jeho názoru proporcionálna k predmetu sporu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

23. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní vo veci rozhodovania o dovolaní proti meritórnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu. Predmetom ústavného prieskumu je opodstatnenosť argumentácie sťažovateľa, ktorou odôvodňuje porušenie už citovaných práv zaručených ústavou a dohovorom.

24. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval, zisťoval pritom danosť dôvodov jej odmietnutia v súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

25. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

26. V kontexte predmetu konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby súd alebo štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

27. Ústavný súd ďalej na podklade skutočnosti, že predmetom ústavného prieskumu je postup najvyššieho súdu v dovolacom konaní, poukazuje na judikatúru ESĽP, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyžaduje, aby štát zriadil odvolacie či dovolacie súdne inštancie. Ak sú však tieto zriadené, povinnosťou štátu je zaistiť, aby účastníci konania mohli požívať základné záruky obsiahnuté v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Odvolacie a rovnako aj dovolacie konania spadajú pod čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto aj dĺžka takéhoto konania by mala byť braná do úvahy na účely rozhodnutia, či celková dĺžka konania v danej veci je primeraná (Kudła proti Poľsku, sťažnosť č. 30210/96, rozsudok z 26. 10. 2000, § 122).

28. Vo veci Robins proti Veľkej Británii ESĽP zdôraznil, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby vo všetkých štádiách procesu, ktorého predmetom sú občianske práva a záväzky, nevynímajúc z toho štádia nasledujúce po vydaní rozsudku, bolo rozhodované v rámci primeranej lehoty (Robins proti Veľkej Británii, sťažnosť č. 118/1996/737/936, rozsudok z 23. 9. 1997, § 28; pozri rovnako aj rozhodnutie vo veci Silva Pontes proti Portugalsku, sťažnosť č. 14940/89, rozsudok z 23. 3. 1994, § 33 – § 36; Mocie proti Francúzsku, sťažnosť č. 46096/99, rozsudok z 8. 4. 2003, § 21).

29. Rovnako podľa názoru ESĽP koniec konania, ktorého dĺžka je preskúvaná v rámci čl. 6 ods. 1 dohovoru, je daný momentom, keď sa právo priznané meritórnym rozhodnutím stalo účinným (Jarreau proti Francúzsku, sťažnosť č. 50975/99, rozsudok z 8. 4. 2003, § 27).

30. S prihliadnutím na doteraz uvedenú rozhodovaciu činnosť ESĽP, berúc do úvahy predovšetkým skutočnosť odloženia vykonateľnosti v dovolacom konaní preskúvaného meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bolo sťažovateľovi priznané právo na náhradu škody (k tomu pozri bod 12 tohto rozhodnutia), ústavný súd zastáva názor, že v konkrétnych okolnostiach veci sa uplatňujú záruky práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a rovnako aj záruky obsiahnuté v základnom práve na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

31. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

32. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie

tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014, m. m. IV. ÚS 201/2018).

33. S prihliadnutím na skutočnosti uvádzané v časti I tohto rozhodnutia, posudzujúc predovšetkým celkovú dobu doterajšieho trvania dovolacieho konania v trvaní jedného roka, je ústavný súd toho názoru, že postup najvyššieho súdu už na prvý pohľad nedosahuje takú intenzitu, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Celkovú dobu doterajšieho rozhodovania najvyššieho súdu ústavný súd nehodnotí ako neakceptovateľnú, a teda takú, ktorou by malo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného práva zaručeného ústavou či dohovorom (k tomu pozri aj IV. ÚS 488/2020). Ústavný súd pri hodnotení postupu najvyššieho súdu a celkovej dĺžky napadnutého dovolacieho konania prihliadal aj na skutočnosť procesného pochybenia okresného súdu, pre ktoré najvyšší súd vrátil okresnému súdu spis ako predčasne predložený na odstránenie procesného nedostatku výzvy sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Uvedené procesné pochybenie nepochybne prispelo k predĺženiu napadnutého konania, ako také však nemôže byť pričítané na vrub dovolaciemu súdu.

34. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci, berúc do úvahy doterajšiu dĺžku napadnutého konania pred najvyšším súdom a zohľadňujúc špecifikum konania o dovolaní, predmetom ktorého je spravidla (len) náprava vážnych pochybení súdov nižšej inštancie v odôvodnených prípadoch nevyžadujúca si zo strany najvyššieho súdu vykonávanie procesných úkonov tak, ako je to v prípade súdov nižšej inštancie, ústavný súd uzavrel, že vo veci sťažovateľa nemôže ísť o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv.

35. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

36. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2021

Libor Duľa
predseda senátu